

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 martie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2015, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Formusatii Andrei, în cauza penală privind-o pe

Rabei Efimia Petru, născută la 11 septembrie 1949, originară din s.Nucăreni, r-nul Telenești, domiciliată în s.Dominteni, r-nul Drochia.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 04.03.2013 - 25.06.2014,
2. Instanța de apel: 26.08.2014 - 30.09.2015,
3. Instanța de recurs: 22.12.2015 - 22.03.2016.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 25 iunie 2014, Rabei Efimia a fost condamnată în baza art.191 alin.(5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Rabei Efimia, în perioada anilor 2004-2005, activînd în calitate de director executiv al Asociației de Economii și împrumut a cetățenilor din Dominteni, cu sediul în s.Dominteni r-nul Drochia, prin înțelegere prealabilă cu o altă persoană în privința căreia procesul penal a fost disjuns într-o procedură separată, urmărind scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, falsificînd contractele de împrumut și dispozițiile de plată, și anume: **contractele de împrumut** din 16.03.2004 cu numerele - 197/207 TS 2004, 82/154 TS 2004, 70/080 TS 2004, 75/128 TS 2004, 57/067/2004, 60/110 TS 2004, 70/124 TS 2004, 3/007 TS 2004, 1/004 TS 2004, 72/126 TS 2004, 79/141 TS 2004, 32/054 TS 2004, 75/132 TS 2004, 96/165 TS 2004, 150/TS/2004, 81/145/TS/2004, 77/135/TS/2004, 48/096/TS/2004, 68/121/TS/2004, 4/008/TC/2004, 38/079/TS/2004, 63/114/TS/2004, 52/100/TS/2004, 24/024/TS/2004, 76/133/TS/2004, 88/156/TC/2004, 53/101/TC/2004, 65/119/TS/2004, 2/006/TC/2004, 170/TS/2004, 2/02/TL/2004, 143/TS/2004, 140/TS/2004, 137/T S/2004, 118/TS/2004, 3/03/T/2004, 045/TS/2004, 80/090/TL/2004, 073/TL/2004, 18/018/TS/2004, 35/164/TS/2004, 58/068/TL/2004, 146/168/TL/2004, 13/013/TS/2004 pe suma și pe numele lui Cebanu Nicolae - 5000 lei, Cataranciuc Boris - 5000 lei, Strungari Lidia - 6000 lei, Velea Ana - 6000 lei, Grosu Olesea - 7000 lei, Badel Maria - 7000 lei, Gavriiliuc Vera - 6000 lei, Velea Alexandru - 7000 lei, Șmigon Maria - 7000 lei, Șmigon Valeriu -

6000 lei, Șmigon Vitalii - 6000 lei, Șmigon Nicolae nesemnăt - 6000 lei, Rogojină Lucia - 6000 lei, Chiriact Tatiana - 6000 lei, Panciuc Tatiana - 6000 lei, Cantemir Tanea - 6000 lei, Cantemir Lilian - 6000 lei, Cantemir Maria - 6000 lei, Brînzac Lilian - 6000 lei, Guțu Lilia - 7000 lei, Pușcaș Alexandra - 7000 lei, Moruz Natalia - 6000 lei, Climauțan Eugenia - 3000 lei, Bunduc Maria - 6000 lei, Velea Vitalii - 7000 lei, Tricolici Iurii - 7000 lei, Climauțanu Ion - 3000 lei, Velea Viorel - 7000 lei, Velea Silvia - 7000 lei, Rotaru Elena fără indicarea sumei, Bodiuc Oleg - 7000 lei, Gavriiuc Ala - 6000 lei, Glavan Valentina fără indicarea sumei, Vatamaniuc Oleg - 7000 lei, Rusu Lucia - 7000 lei, Șmigon Mihail - 7000 lei, Ilașciuc Victor - 7000 lei, Paladiciuc Nina - 6000 lei, Șmigon Ala - 6000 lei, Vatamaniuc Petru - 7000 lei, Chiriact Gheorghe - 6000 lei, Grosu Leonida - 7000 lei, Plăcintă Grigori - 5000 lei, Godovaniuc Maria - 7000 lei, contractul de împrumut fără număr, fără sumă și nesemnăt de părți, pe numele lui Popovici Iulia și **dispozițiile de plată** cu numerele: 485 din 17.03.2004 pe numele Strungaru Lidia pe suma de 6000 lei, 545 din 18.03.2004 pe numele Velea Ana pe suma de 6000 lei, 519 din 17.03.2004 pe numele Grosu Olesea pe suma de 7000 lei, 520 din 17.03.2004 pe numele Badel Maria pe suma de 7000 lei, 489 din 17.03.2004 pe numele Gavriiuc Vera pe suma de 6000 lei, 552 din 18.03.2004 pe numele Velea Alexandru pe suma de 7000 lei, 572 din 19.03.2004 pe numele Popovici Iulia pe suma de 7000 lei, nr.507 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Maria pe suma de 7000 lei, nr.494 din 17.03.2004 pe numele cet.Șmigon Valerii pe suma de 6000 lei, nr.496 din 17.03.2011 pe numele Șmigon Vitalie pe suma de 6000 lei, 563 din 18.03.2004 pe numele Șmigon Nicolae pe suma de 5000 lei, 491 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Tatiana pe suma de 6000 lei, 490 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Lilian pe suma de 6000 lei; 501 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Maria pe suma de 6000 lei, 498 din 17.03.2004 pe numele Brînzac Lilian pe suma de 6000 lei, 482 din 17.03.2014 pe numele Guțu Lilia pe suma de 7000 lei, 522 din 17.03.2004 pe numele Pușcașu Alexandra pe suma de 7000 lei, 479 din 17.03.2004 pe numele Moruz Natalia pe suma de 6000 lei, 549 din 18.03.2004 pe numele Climauțanu Eugenia pe suma de 3000 lei, 511 din 17.03.2004 pe numele Bunduc Maria pe suma de 6000 lei, 544 din 18.03.2004 pe numele Velea Vitalii pe suma de 7000 lei, 541 din 18.03.2004 pe numele Tricolici Iurii pe suma de 7000 lei, 548 din 18.03.2004 pe numele Climauțanu Ion pe suma de 3000 lei, 546 din 18.03.2004 pe numele Velea Viorel pe suma de 7000 lei, 553 din 18.03.2014 pe numele Velea Silvia pe suma de 7000 lei, 540 din 18.03.2004 pe numele Rotaru Elena pe suma de 6000 lei, 508 din 17.03.2004 pe numele Bodiuc Oleg pe suma de 7000 lei, 542 din 18.03.2004 pe numele Gavriiuc Ala pe suma de 6000 lei, 554 din 18.03.2004 pe numele Glavan Valentina pe suma de 7000 lei, 543 din 18.03.2004 pe numele Vatamaniuc Oleg pe suma de 7000 lei, 547 din 18.03.2004 pe numele Rusu Lucia pe suma de 7000 lei, 509 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Mihail pe suma de 7000 lei, 502 din 17.03.2004 pe numele Ilașciuc Victor pe suma de 7000 lei, 486 din 17.03.2004 pe numele Paladiciuc Nina pe suma de 6000 lei, 495 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Ala pe suma de 6000 lei, 551 din 18.03.2004 pe numele Vatamaniuc Petru pe suma de 7000 lei, 492 din 17.03.2004 pe numele Chiriact Gheorghe pe suma de 6000 lei, 518 din 17.03.2004 pe numele Grosu Leonida pe suma de 7000 lei, 523 din 17.03.2004 pe numele Plăcintă Grigorii pe suma de 5000 lei, 484 din 17.03.2004 pe numele Godovaniuc Maria pe suma de 7000 lei, a însușit și delapidat bani în sumă de 278000 lei, prin ce a cauzat Asociației de Economii și Împrumut din s.Dominteni un prejudiciu material considerabil.

Astfel, instanța a constatat că vinovăția lui E.Rabei a fost dovedită în comiterea infracțiunii de însușire ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții

considerabile, cu folosirea situației de serviciu, săvârșită în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul V.Artemii în numele inculpatei și inculpata E.Rabei, care au solicitat:

- avocatul, casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare din lipsa în acțiunile lui E.Rabei a faptei infracționale, pe motiv că instanța incorect a apreciat probele administrate și a dat faptei săvârșite o încadrare juridică greșită; partea acuzării neîntemeiat i-a înaintat lui E.Rabei învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, iar instanța neîntemeiat a condamnat-o pe ultima de comiterea infracțiunii date;

- inculpata, casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, argumentând că pe parcursul examinării cauzei nu au fost prezentate probe suficiente, directe, utile, care în ansamblu ar corobora între ele și care ar confirma că dînsa a săvârșit infracțiunea incriminată; instanța nu a reținut prevederile art.37 și 35 din Legea nr.1505 din 18.02.1998 privind Asociațiile de economie și împrumut, din care rezultă că adoptarea de hotărâri privind acordarea de împrumuturi membrilor asociației, inclusiv mărirea împrumutului, rata dobînzii, scadența nu ține de competența directorului, adică a sa, dar de competența exclusivă a consiliului asociației; instanța nu a reținut nici faptul că într-adevăr contractele de împrumut au fost semnate de dînsa, ca director executiv al AEÎC din Dominteni, însă sumele incluse în contractele de împrumut erau aprobate de către consiliul AEÎC, procesul-verbal al căruia se anexa la fiecare cerere de împrumut, iar majoritatea cererilor de împrumut au fost scrise și depuse de către contabilul AEÎC V.Bodiu și membrii consiliului V.Vasile și L.Brînzac, care și sînt persoanele din cauza cărora, adică în urma falsificării contractelor de împrumut s-a format datoria față de AEÎC; instanța incorect și-a întemeiat concluzia de vinovăție pe raportul de expertiză nr.374 din 07.11.2011, prin care s-a stabilit că pe 46 de contracte semnătura a fost efectuată de ea, deoarece faptul dat nu poate fi interpretat ca falsificare a contractelor, fiindcă acestea au fost întocmite și semnate, reieșind din listele prezentate de către Consiliul Asociației, în a cărei componență era adoptarea de hotărâri privind acordarea de împrumuturi membrilor asociației, inclusiv privind mărirea împrumutului, rata dobînzii, scadența, iar restul inscripțiilor 40 la număr, nu au fost executate de dînsa ci de o altă persoană; instanța nu a reținut că corporația nu i-a încredințat ei careva sume spre administrare, aceasta ține de competența exclusivă a Consiliului Asociației și în cazul dat răspunderea privind cauzarea prejudiciului o poartă președintele Consiliului de rînd cu membrii acestuia, de unde se constată că dînsa nu a îndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător obligațiile sale de serviciu, fapt ce a cauzat daune Corporației de finanțare rurală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2015, au fost admise apelurile declarate de avocatul V.Artemii în numele inculpatei și a inculpatei E.Rabei, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care E.Rabei a fost achitată de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal din lipsa în acțiunile ei a elementelor infracțiunii.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare.

4.1. Instanța de apel a constatat că Rabei Efimia *se învinuiește* de organul de urmărire penală în faptul că în perioada anilor 2004-2005, activînd în calitate de director executiv al Asociației de Economii și împrumut a cetățenilor din Dominteni, cu sediul în s.Dominteni r-nul Drochia, prin înțelegere prealabilă cu o altă persoană în privința căreia

procesul penal este disjuns într-o procedură separată, urmărind scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, falsificând contractele de împrumut și dispozițiile de plată și anume: **contractele de împrumut** din 16.03.2004 cu numerele- 197/207 TS 2004, 82/154 TS 2004, 70/080 TS 2004, 75/128 TS 2004, 57/067/2004, 60/110 TS 2004, 70/124 TS 2004, 3/007 TS 2004, 1/004 TS 2004, 72/126 TS 2004, 79/141 TS 2004, 32/054 TS 2004, 75/132 TS 2004, 96/165 TS 2004, 150/TS/2004, 81/145/TS/2004, 77/135/TS/2004, 48/096/TS/2004, 68/121/TS/2004, 4/008/TC/2004, 38/079/TS/2004, 63/114/TS/2004, 52/100/TS/2004, 24/024/TS/2004, 76/133/TS/2004, 88/156/TC/2004, 53/101/TC/2004, 65/119/TS/2004, 2/006/TC/2004, 170/TS/2004, 2/02/TL/2004, 143/TS/2004, 140/TS/2004, 137/T S/2004, 118/TS/2004, 3/03/T/2004, 045/TS/2004, 80/090/TL/2004, 073/TL/2004, 18/018/TS/2004, 35/164/TS/2004, 58/068/TL/2004, 146/168/TL/2004, 13/013/TS/2004 pe suma și pe numele lui Cebanu Nicolae - 5000 lei, Cataranciuc Boris - 5000 lei, Strungari Lidia - 6000 lei, Velea Ana - 6000 lei, Grosu Olesea - 7000 lei, Badel Maria - 7000 lei, Gavriiliuc Vera - 6000 lei, Velea Alexandru - 7000 lei, Șmigon Maria - 7000 lei, Șmigon Valeriu - 6000 lei, Șmigon Vitalii - 6000 lei, Șmigon Nicolae nesemnat - 6000 lei, Rogojină Lucia - 6000 lei, Chiriac Tatiana - 6000 lei, Panciuc Tatiana - 6000 lei, Cantemir Tanea - 6000 lei, Cantemir Lilian - 6000 lei, Cantemir Maria - 6000 lei, Brînzac Lilian - 6000 lei, Guțu Lilia - 7000 lei, Pușcaș Alexandra - 7000 lei, Moruz Natalia - 6000 lei, Climauțan Eugenia - 3000 lei, Bunduc Maria - 6000 lei, Velea Vitalii - 7000 lei, Tricolici Iurii - 7000 lei, Climauțanu Ion - 3000 lei, Velea Viorel - 7000 lei, Velea Silvia - 7000 lei, Rotaru Elena fără indicarea sumei, Bodiuc Oleg - 7000 lei, Gavriiliuc Ala - 6000 lei, Glavan Valentina fără indicarea sumei, Vatamaniuc Oleg - 7000 lei, Rusu Lucia - 7000 lei, Șmigon Mihail - 7000 lei, Ilașciuc Victor - 7000 lei, Paladiciuc Nina - 6000 lei, Șmigon Ala - 6000 lei, Vatamaniuc Petru - 7000 lei, Chiriac Gheorghe - 6000 lei, Grosu Leonida - 7000 lei, Plăcintă Grigori - 5000 lei, Godovaniuc Maria - 7000 lei, contractul de împrumut fără număr, fără sumă și nesemnat de părți, pe numele lui Popovici Iulia **și dispozițiile de plată** cu numerele: 485 din 17.03.2004 pe numele Strungaru Lidia pe suma de 6000 lei, 545 din 18.03.2004 pe numele Velea Ana pe suma de 6000 lei, 519 din 17.03.2004 pe numele Grosu Olesea pe suma de 7000 lei, 520 din 17.03.2004 pe numele Badel Maria pe suma de 7000 lei, 489 din 17.03.2004 pe numele Gavriiliuc Vera pe suma de 6000 lei, 552 din 18.03.2004 pe numele Velea Alexandru pe suma de 7000 lei, 572 din 19.03.2004 pe numele Popovici Iulia pe suma de 7000 lei, nr.507 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Maria pe suma de 7000 lei, nr.494 din 17.03.2004 pe numele cet.Șmigon Valerii pe suma de 6000 lei, nr.496 din 17.03.2011 pe numele Șmigon Vitalie pe suma de 6000 lei, 563 din 18.03.2004 pe numele Șmigon Nicolae pe suma de 5000 lei, 491 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Tatiana pe suma de 6000 lei, 490 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Lilian pe suma de 6000 lei; 501 din 17.03.2004 pe numele Cantemir Maria pe suma de 6000 lei, 498 din 17.03.2004 pe numele Brînzac Lilian pe suma de 6000 lei, 482 din 17.03.2014 pe numele Guțu Lilia pe suma de 7000 lei, 522 din 17.03.2004 pe numele Pușcașu Alexandra pe suma de 7000 lei, 479 din 17.03.2004 pe numele Moruz Natalia pe suma de 6000 lei, 549 din 18.03.2004 pe numele Climauțanu Eugenia pe suma de 3000 lei, 511 din 17.03.2004 pe numele Bunduc Maria pe suma de 6000 lei, 544 din 18.03.2004 pe numele Velea Vitalii pe suma de 7000 lei, 541 din 18.03.2004 pe numele Tricolici Iurii pe suma de 7000 lei, 548 din 18.03.2004 pe numele Climauțanu Ion pe suma de 3000 lei, 546 din 18.03.2004 pe numele Velea Viorel pe suma de 7000 lei, 553 din 18.03.2014 pe numele Velea Silvia pe suma de 7000 lei, 540 din 18.03.2004 pe numele Rotaru Elena pe suma de 6000 lei, 508 din 17.03.2004 pe numele Bodiuc Oleg pe suma de 7000 lei, 542 din 18.03.2004 pe numele Gavriiliuc Ala pe suma de 6000 lei, 554 din 18.03.2004 pe numele Glavan

Valentina pe suma de 7000 lei, 543 din 18.03.2004 pe numele Vatamaniuc Oleg pe suma de 7000 lei, 547 din 18.03.2004 pe numele Rusu Lucia pe suma de 7000 lei, 509 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Mihail pe suma de 7000 lei, 502 din 17.03.2004 pe numele Ilașciuc Victor pe suma de 7000 lei, 486 din 17.03.2004 pe numele Paladiciuc Nina pe suma de 6000 lei, 495 din 17.03.2004 pe numele Șmigon Ala pe suma de 6000 lei, 551 din 18.03.2004 pe numele Vatamaniuc Petru pe suma de 7000 lei, 492 din 17.03.2004 pe numele Chiriac Gheorghe pe suma de 6000 lei, 518 din 17.03.2004 pe numele Grosu Leonida pe suma de 7000 lei, 523 din 17.03.2004 pe numele Plăcintă Grigorii pe suma de 5000 lei, 484 din 17.03.2004 pe numele Godovaniuc Maria pe suma de 7000 lei, prin ce a cauzat Asociației de Economii și Împrumut din s.Dominteni un prejudiciu material considerabil.

4.2. În motivarea soluției date instanța de apel a indicat că, verificând legalitatea și temeinica sentinței atacate, analizând probele administrate într-un proces contradictoriu, și anume declarațiile inculpatei E.Rabei, a reprezentantului legal al părții vătămate I.Agachi, a martorilor A.Boenciuc, L.Luncari, O.Plăcintă, L.Strungari, A.Velea, M.Badel, V.Gavriliuc, A.Grițiu, A.Cataranciuc, V.Ceban, M.Cozub, V.Șmigon, M.Șmigon, V.Șmigon, V.Șmigon, N.Șmigon, Iu.Popovici, O.Rogojina, T.Chiriac, O.Bodiu, I.Rabei, M.Godovaniuc, O.Vatamaniuc, V.Ilașciuc, L.Cantemir, V.Velea, L.Grosu, M.Bunduc, M.Migon, L.Velea, cât și probele scrise actul de control din 15.08.2005, contractele de împrumut 46 la număr, dispozițiile de plată 37 la număr, lista contractelor din mapa semnată de E.Rabei, rapoartele de expertiză criminalistică prezente în cauză, adeverința că E.Rabei a achitat AEÎC Dominteni datoria de 126500 lei și dobânda de 44500 lei, a conchis că din probele administrate nu se constată vinovăția inculpatei în comiterea însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea sa.

Instanța a menționat că prima instanță eronat a ajuns la concluzia privind vinovăția lui E.Rabei, deoarece atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în prima instanță și cea de apel, partea acuzării nu a prezentat probe veridice, prin care s-ar constata că anume inculpata a însușit banii din contractele de împrumut, că între ea și contabila asociației a existat înțelegerea prealabilă pentru a însuși în comun acești bani, că aceasta ar fi realizat latura obiectivă a infracțiunii incriminate, adică ar fi însușit banii de pe contractele de credit, că acești bani au trecut, fără nici un drept, în stăpânirea inculpatei și au fost însușiți anume de E.Rabei și ultima putea dispune de ei potrivit voinței sale.

La fel, instanța de apel, reținând prevederile art.11, 35, 37 din Legea nr.1505 din 18.02.1998 privind asociațiile de economii și împrumut ale cetățenilor, atribuțiile stabilite prin lege a directorului executiv și al consiliului asociației, a conchis că inculpata nu este subiect al infracțiunii incriminate, deoarece răspunderea pentru eliberarea creditelor îi revine consiliului asociației, adică tuturor membrilor consiliului, dar nu doar directorului și contabilei, fapt confirmat de reprezentantul părții vătămate și actul de control din 15.08.2005 cu privire la activitatea economico-financiară a Asociației din s.Dominteni, prin care s-a constatat că nu au fost respectate condițiile contractuale de cei 94 de membri, în privința cărora împrumuturile erau expirate, iar banii nu au fost rambursați la timp.

La fel, în sensul celor reținute, instanța a constatat că membrii organelor de conducere a Asociației, directorul, împreună cu contabila V.Bodiu, consilierii V.Velea, A.Cucovei, L.Brînza, E.Glavan, abuzînd de funcțiile pe care le dețineau în Asociație, au întocmit contracte dubioase pe numele rudelor lor și a altor membri a asociației, însă partea acuzării fără a delimita acțiunile fiecărui membru al consiliului, care a primit credite pentru sine și pentru persoanele afiliate lui, i-a incriminat inculpatei însușirea tuturor banilor restanți în sumă de 169575 lei și dobânda de 29280 lei, precum și a

împrumuturilor acordate pe termen lung în sumă totală de 60000 lei, neprobând că anume aceasta i-ar fi împrumutat.

De asemenea, instanța a stabilit că deși inculpata, ca director executiv a asociației, a încălcat prevederile legale la perfectarea contractelor de împrumut și în acțiunile acesteia ar fi prezente elementele unei neglijențe în exercitarea atribuțiilor de serviciu, însă asemenea acțiuni nu s-au reținut în învinuirea înaintată lui E.Rabei.

La fel, instanța de apel a constatat că neglijența în exercitarea atribuțiilor sale de director, precum și lipsa elementelor infracțiunii de delapidare, și anume lipsa laturii obiective, adică însușirea banilor, precum și lipsa laturii subiective a infracțiunii, adică lipsa intenției de a însuși banii, se confirmă prin raportul de expertiză criminalistică nr.3058 din 08.09.2011 potrivit căruia s-a constatat că înscrisurile manuscrise din contractele de împrumut au fost probabil executate de E.Rabei și prin raportul de expertiză criminalistică nr.004210 din 07.11.2011, prin care nu a fost posibil de stabilit dacă semnăturile pe dispozițiile de plată au fost efectuate de E.Rabei, din acestea se constată doar faptul că inculpata a semnat contractele de împrumut, dar nu și dispozițiile de plată, prin intermediul cărora poți primi banii.

În concluzie, instanța de apel a conchis că rapoartele de expertiză la care a făcut referire partea acuzării, confirmă în totalitate explicațiile inculpatei, că anume membrii consiliului au întocmit contracte de împrumut și au primit pentru rudele sale banii, pe când partea acuzării urma să verifice argumentele inculpatei, să audieze membrii consiliului de administrare și să întreprindă măsuri pentru a constata persoanele care au primit banii de pe contractele de împrumut și pe cele ce au rambursat o parte din creditele primite, dar nu să se limiteze doar la constatarea că persoanele indicate în contractele de împrumut nu au încheiat aceste contracte, astfel că nu s-a demonstrat prin probe veridice și concludente că anume E.Rabei a delapidat suma de bani ce i se incriminează, ci doar faptul că dânsa a dobândit banii din contractele de împrumut încheiate cu rudele sale.

5. În recursul ordinar declarat de procuror, invocându-se temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, se solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța pronunțând o nouă hotărâre de achitare și enunțând motivele și temeiurile achitării, urma să indice motivele de respingere probele aduse în sprijinul învinuirii, nu doar să le enumere;

- instanța și-a întemeiat soluția doar pe declarațiile inculpatei, fără a ține cont că vinovăția acesteia se demonstrează prin cumulul de probe pertinente și concludente care se află într-o coroborare reciprocă administrate de către organul de urmărire penală în prezenta cauză, și care corect au fost reținute de prima instanță;

- instanța incorect a reținut că partea acuzării nu a confirmat prin probe că anume inculpata a însușit banii din contractele de împrumut, că între ea și contabilul-șef al asociației nu a existat înțelegere prealabilă pentru a însuși banii, pe când instanța a ignorat declarațiile reprezentantului părții vătămate, care a relatat despre circumstanțele comiterii delapidării averii străine încredințate în administrarea inculpatei și contabilului-șef;

- instanța nu a dat apreciere declarațiilor inculpatei, care nu a negat faptul că contractele de împrumut au fost semnate de ea, iar dispozițiile de plată au fost semnate de contabil, și că aceasta asista la eliberarea banilor în numerar, că infracțiunea incriminată este una materială ce se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau de a dispune ilegal de bunurile altuia la propria sa dorință, de care E.Rabei a avut posibilitatea de a se folosi de bunuri ce se aflau în administrarea sa;

- instanța eronat a concluzionat că inculpata nu este subiect al infracțiunii reieșind din faptul că răspunderea pentru eliberarea creditelor în revine Consiliului asociației și nu doar

directorului și contabilei, de rînd ce Consiliul examinează doar posibilitatea acordării împrumuturilor, iar directorul încheie contractele de împrumut în baza cărora sînt eliberați banii și nu este necesară semnarea acestor contracte de către consilieri;

- instanța deși în partea descriptivă constată nevinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, dar totodată deduce că aceasta împreună cu contabilă și consilierii asociației, abuzînd de funcțiile pe care le dețineau în asociație, au întocmit contracte dubioase pe numele lor și ai altor membri ai asociației și au dobîndit banii împreună cu consilierii asociației;

- instanța deși constată că în acțiunile inculpatei persistă elementele infracțiunii de neglijență a atribuțiilor de serviciu, însă nu le reține din motiv că nu i-au fost incriminate, pe cînd acestea se deduc din fapta constatată că inculpata de comun acord cu contabilă au falsificat contractele de împrumut și dispozițiile de plată;

- incorect instanța a indicat că în acțiunile lui E.Rabei lipsește latura obiectivă de delapidare a averii străine, dar reține că ultima a falsificat contractele de împrumut, pe cînd falsificarea contractelor de împrumut este o modalitate de comitere a infracțiunii de care a fost învinuită, astfel că probele administrate de organul de urmărire penală, care au fost verificate în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță demonstrează incontestabil vinovăția inculpatei de cele incriminate.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținînd cont de opiniile inculpatei și a reprezentantului părții vătămate expuse în referințe, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate în ședința instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor administrate în fața primei instanțe. Totodată, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Instanța de apel, soluționînd apelul, poate să caseze sentința primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și poate adopta una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciînd temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunînd, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

Avînd în vedere aceste prevederi legale, Colegiul penal conchide că instanța de apel nu a îndeplinit pe deplin cerințele normelor sus menționate.

Astfel, din partea descriptivă a deciziei rezultă că temeiul de casare a sentinței cu pronunțarea unei noi soluții de achitare a inculpatei, este faptul că în acțiunile acesteia lipsește latura obiectivă a infracțiunii de care a fost învinuită, deoarece partea acuzării nu a adus probe veridice care ar fi demonstrat că anume inculpata a însușit banii din contractele de împrumut, că aceștia se aflau în stăpînire și putea dispune de ei potrivit voinței sale, cît și aceasta nu este subiect al infracțiunii, fiindcă răspunderea pentru eliberarea creditelor dubioase îi revine Consiliului asociației, dar nu doar directorului și contabilei.

În sprijinul acestei concluzii instanța de apel a făcut referire la declarațiile inculpatei E.Rabei a reprezentantului legal al părții vătămate, a martorilor și actele scrise - actul de control din 15.08.2005, contractele de împrumut 46 la număr, dispozițiile de plată 37 la număr, lista contractelor din mapa semnată de E.Rabei, rapoartele de expertiză criminalistică nr.3058 din 08.09.2011 și nr.004210 din 07.11.2011, nr.374 din 07.11.2011, precum și la Legea nr.1505 din 18.02.1998 privind asociațiile de economii și împrumut ale cetățenilor.

Deși instanța a verificat probele date, însă acestea nu au fost analizate complet, sub toate aspectele, cu o argumentare desfășurată a concluziilor sale, doar indicându-se că prin acestea nu se dovedește vinovăția inculpatei în comiterea însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea sa.

Prin urmare, concluziile instanței contravin prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece probele enunțate nu au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile făcute de instanța de apel sînt premature, reieșind din faptul că contractele de împrumut nu au fost semnate de persoanele care ar fi solicitat împrumut și aceste persoane, fiind audiați în calitate de martori, în majoritate au confirmat că nu au luat bani cu împrumut de la Asociație.

La acest capitol, Colegiul penal menționează că, într-o hotărîre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestora, și legătura lor cu conținutul altor probe, care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sînt admise, iar altele respinse. Astfel, modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele menționate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Mai mult, instanța a descris declarațiile martorilor L.Luncari, V.Gavriliuc, A.Valea, M.Șmigon, O.Bodiu, I.Rabei, M.Godovaniuc, O.Vatamaniuc, V.Ilașciuc, L.Cantemir, V.Velea, M.Bunduc, M.Șmigon și unele acte, care nu au fost date citirii, nu au fost cercetare și consemnate în procesul-verbal al instanței de apel. La fel, declarațiile inculpatei și reprezentantului părții vătămate nu au fost consemnate în procesul-verbal și nu sînt semnate de către aceștia conform prevederilor art.337 Cod de procedură penală.

Făcînd o analiză a părții descriptive a deciziei atacate, Colegiul penal constată unele fraze care evident depășesc volumul învinuirii, cum sînt *„Majoritatea cererilor de împrumut au fost scrise și depuse de către contabilul AEÎC Bodiu Valentina, membrii consiliului - Valea Vasile și Brînzac Lidia. Astfel, în urma falsificării cererilor de împrumut, persoanele menționate, cu bună-știință a membrilor consiliului, care împreună cu directorul executiv semnau fiecare din contract de împrumut. Membrii consiliului și nu inculpata a primit din AEÎC banii. Datoriile ARÎC față de Corporație s-au format datorită faptului că sumele sustrase de Valentina Bodiu și Vasile Valea, în temeiul contractelor falsificate, nu au fost restituite”*. „...membrii organelor de conducere a asociației: directorul executiv Efimia Rabei împreună cu contabilă Valentina Bodiu, consilier Valea Vasile, Cucovei Anatol, Brînzac Lidia, Glavan Eugenia, abuzînd de funcțiile pe care le dețineau în Asociație, au întocmit contracte dubioase pe numele rudelor lor și ai altor membri a asociației”.

Colegiul reține că, instanța ajungînd la concluzia de achitare a inculpatei, a indicat că în ședințele de judecată nu au fost prezentate probe în confirmarea laturii obiective a infracțiunii, că anume inculpata a dobîndit banii ce i se incriminează a fi însușiți și, totodată, constată că *„contractele de împrumut au fost întocmite cu încălcarea ordinii stabilite în art.35 și 29 al Legii privind asociațiile de economii și împrumut, fiind false...”*.

Prin urmare, instanța a pronunțat concluzii care se exclud una pe alta, pe de o parte constată nevinovăția inculpatei, iar pe de altă parte constată că contractele de împrumut au fost întocmite cu încălcarea ordinii stabilite în art.35 și 29 al Legii privind asociațiile de economii și împrumut, fiind false, care au servit temei de eliberare a împrumuturilor de la asociație.

Concluzia de nevinovăție a inculpatei instanța de apel și-a întemeiat-o și pe faptul că inscripțiile manuscrise ce completează rubricile din dispozițiile de plată nu au fost executate de E.Rabei, ci de o altă persoană, fără a ține cont că potrivit rapoartelor de expertiză criminalistică contractele de împrumut au fost semnate de către inculpată, iar

completarea rubricilor din dispozițiile de plată se executa de către contabilă, în obligația căreia era întocmirea acestora și eliberarea împrumuturilor.

Totodată, instanța nu a dat nici o apreciere actului de control din 15.08.2005 cu privire la activitatea economico-financiară a Asociației de economii și împrumut ale cetățenilor din s.Dominteni, din care rezultă că pe parcursul controlului au fost prezentate mape pe care cu mâna lui E.Rabei sînt făcute însemnări: contracte false pe termen scurt (pe un an) și contracte false pe doi ani (f.7-15 v.1).

Astfel, reținînd prevederile art.36 alin.(7) și 37 alin.(3) din Legea nr.1505 din 18.02.1998 privind Asociațiile de economii și împrumuturi ale cetățenilor, Colegiul penal consideră prematură concluzia instanței, precum că inculpata nu este subiect al infracțiunii.

Concomitent, Colegiul penal constată că, nu poate fi menținută sentința primei instanțe privind condamnarea lui E.Rabei, astfel cum solicită procurorul în recurs, pe motiv că, după cum rezultă din partea constatatoare a sentinței, la stabilirea faptei, instanța a constatat că prin acțiunile sale inculpata „a cauzat Asociației de Economii și Împrumut din s.Dominteni un prejudiciu material considerabil”. La fel, potrivit ordonanței de învinuire și rechizitoriu, inculpatei i-a fost imputat că „a însușit și delapidat bani în sumă de 278000 lei, prin ce a cauzat Asociației de Economii și Împrumut din s.Dominteni un prejudiciu material considerabil”. Tot aici, s-a indicat că „prin acțiunile ei intenționate Rabei Efimia a comis însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile...săvîrșită în proporții deosebit de mari...”.

Prin urmare, atît prin rechizitoriu, cît și prin sentință la calificarea acțiunilor inculpatei s-a reținut atît semnul calificativ prevăzut de alin.(2) - daune în proporții considerabile, cît și cel prevăzut de alin.(5) - proporții deosebit de mari, adică s-a indicat că prin acțiunile sale E.Rabei a cauzat un prejudiciu considerabil, în același timp, același prejudiciu a fost apreciat ca deosebit de mare.

Colegiul penal atestă că, motivarea clară, convingătoare și pertinentă a hotărîrii constituie o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judiciar și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Instanța de apel în hotărîrea adoptată urma să realizeze o justă interpretare și aplicare a reglementărilor incidente, decizia adoptată urma să fie riguros argumentată, faptei comise de inculpată urma să-i fie dată o încadrare juridică corectă, iar motivarea soluției să fie bazată pe probele administrate în cadrul procesului penal.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de specificat că motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, dînd părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanței de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judiciar.

Colegiul constată că, în cauză, instanța de apel nu și-a motivat decizia pronunțată și aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, examinînd cauza penală prezentă cu abateri de la normele de procedură și neapreciind probele care urmau să fie cercetate sub toate aspectele.

Așa dar, Colegiul constată, că la examinarea cauzei, instanța de apel nu a respectat cerințele de judecare a apelului prevăzute în art.414 Cod de procedură penală, nu a respectat nici dispozițiile art.417 alin.(1) pct.8), și anume hotărîrea adoptată nu cuprinde temeuri de fapt și de drept ce au dus la admiterea apelului părții apărării, precum și motivele adoptării soluției date.

Astfel, Colegiul constată că și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurent, prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, și anume decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.93-95, 100-101 Cod de procedură penală, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apeluri, să verifice și să aprecieze just probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze și să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să constate prezența sau lipsa în acțiunile inculpatei a infracțiunii incriminate și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținînd cont de motivele expuse în pct.6 al prezentei decizii și, ca urmare, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Formusatii Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2015, în cauza penală privind-o pe Rabei Efimia și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, publicată integral la 26 aprilie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun